

AR XI 0

423

GOVERN BALEAR

Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral

Direcció General de Medi Ambient

INFORME SOBRE EL COMU DE MURO

La zona dunar del Comú de Muro està inclosa al Parc de s'Albufera pel decret de declaració del Parc, excepció feta del sector de "Les casetes dels Capellans". És un ecosistema d'un valor ecològic molt elevat, especialment des dels punts de vista botànic i paisatgístic.

La seva proximitat a la carretera, la forta tradició d'ús de la zona recreativa construïda al seu interior en els anys 70 i la qualitat de la platja generen un ús molt intens de la zona del pinar, especialment en el sector central.

Impactes a les dunes

Les dunes són utilitzades per vianants, com a aparcament a l'àrea recreativa, i per a pícnic. L'acampada hi està prohibida, però cada cap de setmana, els vigilants del parc han d'obligar a desmontar unes 30 tendes de campanya. El criteri és d'avisar, i sols s'efectuen denúncies en cas de resistència o reiteració.

Els usos d'aparcament i pícnic són practicats per unes 700-800 persones i ca. 200 vehicles diaris els caps de setmana d'estiu. Com s'ha informat en escrits anteriors, això genera un problema de sobreocupació que no sols implica impactes ecològics a corregir, sino un problema insoluble d'accés de vehicles anti-incendis i de seguretat. En cas de produir-se un conat d'incendi, podria tenir conseqüències catastròfiques sobre les persones presents.

Els principals impactes ecològics d'aquests usos es tradueixen en una degradació de la vegetació i el sol (que per ser arenós, resulta molt fràgil). La zona destinada a àrea recreativa ha perdut tota la vegetació arbustiva i d'arbrat jove. Hi ha també una degradació visible de molts dels camins i viaransys del Comú, per un ús intents a nivell peatonal i de cavalls. Les acampades clandestines contribueixen a degradar la vegetació dunar.

Impactes a la platja

La platja pateix també una degradació notable: la primera línia de dunes (que estaria poblada per associacions vegetals pròpies d'aquests ambients, dominades pel Barró, el Lliri de platja, card marí i altres) ha desaparegut quasi per complet. Les causes d'aquesta recessió són diverses:

- * Intensitat d'ús per banyistes
- * Sistema mecànic de neteja, que desprotegeix l'arena de la cobertura de restes de possessió i en remou la capa superficial, fent-la més fàcilment erosionable pel vent o la mar.
- * Desequilibri del perfil coster en els darrers anys per les construccions que han afectat la línia de costa de la badia;

No es pot descartar tampoc que l'increment del nivell mig del mar, general a les costes mediterrànies, tenguin a veure amb aquesta degradació de la primera línia dunar.

Actuacions efectuades fins al dia d'avui

A partir de la declaració del Parc s'han efectuat algunes accions per evitar la degradació de l'espai, que han estat principalment les següents:

- Supressió dels quioscs de la platja, que es varen desplaçar fora dels límits del Parc.
- Tancament a l'accés de vehicles de la major part dels camins del Comú. Fins al 1988, hi havia un accés indiscriminat, apertura de pistes espontànies, aparcament salvatge, etc. El tancament dels camins amb estakes clavades a terra i algunes barreres ha corregit aquesta situació i ha limitat els efectes de degradació més intensa a l'àrea recreativa, encara que esporàdicament hi ha penetració de motocicletes que poden eludir el sistema de tancament.
- Restricció de la circulació de cavalls a l'itinerari central. A partir de diverses reunions amb els arrendadors de cavalls de la comarca, s'ha reduït aquest impacte. Desgraciadament, la seva eliminació total és impossible, hi ha encara alguns usuaris (turistes o particulars) que surten del camí, transiten per la platja o l'àrea dunar. Les dificultats de control, atès el nivell de vigilància de la zona, no permeten eliminar totalment aquest impacte.
- Eliminació dels fogons de l'àrea recreativa. Fins al 1994, l'àrea funcionava amb fogons de llenya, que generaven una destrossa de branques, tals, etc... de la zona. Intents d'aportari llenya varen ser infructuosos (hi havia usuaris que carregaven el cotxe!), i atès que l'ús més intens és estival, es va optar per eliminar els fogons, sense que això haguí generat protestes ni inconvenients dignes de menció.

Totes aquestes actuacions han disminuït el ritme de degradació de la zona, però no han conseguit eliminar o invertir el procés. Un dels punts que mereix ser mencionat en els darrers dos estius ha estat la pèrdua del sistema de vigilància estival: fins al 1995, el vigilant mòvil d'incendis s'encarregava de controlar la zona, no sols en els aspectes de foc sino també amb la informació als usuaris. Actualment, aquest servei no es porta a terme ja que el vigilant mòvil no actua sota la responsabilitat de l'agent del Parc.

Altres iniciatives per corregir la situació varen ser les gestions reiterades amb l'Ajuntament de Muro per substituir la neteja mecànica de la zona per una neteja manual, i eliminar els abocadors dels restes recollits a la platja, que s'efectua encara avui entre les dunes. Això sols va ser possible un any (1989), per una ajuda compromesa del Consell Insular de Mallorca que cobria el sobrecost del sistema. Posteriorment, s'ha tornat al sistema tradicional.

Acabem esmentant com a iniciatives fetes fins ara:

- 1) la redacció del projecte de conservació dunar, a finançar amb fons del Conveni de Vida Silvestre. En aquest moment, el projecte es troba arxivat per manca d'aprovació.
- 2) l'estudi del sistema dunar de forma especialment intensiva per part de l'equip d'Earthwatch

Europa, les conclusions del qual han estat tengudes presents a la redacció de les propostes d'actuació finals del present informe.

Propostes d'actuació:

La base de partida per a les propostes següents està en mantenir un ús recreatiu i turístic de la zona reduint tant com sigui possible els impactes generats. Amb aquest objectiu seria convenient:

- 1) Aprovar i tramitar el projecte de regeneració dunar.
- 2) Limitar el nombre de cotxes a l'àrea recreativa, amb un sistema eficaç de vigilància, que es suficient que funcioni els mesos de juny a setembre inclosos i, eventualment, els caps-de-setmana d'abril i maig. L'explotació dels aparcaments, sigui directament per l'ajuntament (propietari de la zona) o un concessionari podria finançar de sobres aquesta operació i la vigilància de l'àrea.
- 3) Senyalitzar correctament la zona com a Parc natural, amb informació als usuaris de les limitacions necessàries per a la seva conservació. La porxada de l'àrea recreativa és idònia per montar una petita exposició permanent sobre els valors de les dunes i la necessitat de conservar-les. Igualment seria positiu un tríptic o fulletó per a distribuir entre els usuaris.
- 4) Incrementar la vigilància que li és dedicada. El vigilant mòvil d'incendis s'ha de dedicar a aquesta zona entre les 11 i les 17 h com a mínim, i és necessari recuperar el nombre de vigilants del parc (4 en el passat, 2 actualment), que permetin una dedicació més intensa a la zona. Seria igualment molt útil que l'avió Òptica col·laboras amb la vigilància, especialment amb la detecció d'acampades clandestines fora de l'àrea recreativa, de molt difícil detecció des de terra.
- 5) Arbitrar d'acord amb l'ajuntament el sistema de neteja de la platja, suprimint els abocaments entre les dunes i passant a neteja manual en comptes de mecànica. L'eliminació de fems s'ha de limitar als productes artificials (plàstics, llaunes, etc) i deixar a la platja els restes naturals que contribueixen a consolidar la platja (Es pot fer una excepció en cas d'acumulació estival excessiva de possidònia).
- 6) Evitar la recolecció de possidònia a l'hivern en tota la platja.
- 7) Mantenir el seguiment botànic i ecològic de les dunes, que efectua Earthwatch, amb especial atenció a la comunitat de Ginebró, única de les Balears i un dels valors més importants de la zona dunar i del Parc de s'Albufera.

El suggeriment del GOB d'establir una nova àrea recreativa fora del Parc, a les proximitats de les casètes dels capellans, podria ser positiva i assumir una part de la demanda, però la supressió de l'àrea recreativa actual tendria unes repercussions socials negatives, i és innecessària si s'adopten les mesures d'ordenació i vigilància esmentades abans.

Palma, 29 d'agost de 1997
El director-conservador del parc

